

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 70/8950

Mokykis muzikos su malonumu!
KVIEČIA

YAMAHA
MUZIKOS MOKYKLA

Ikimokyklinio amžiaus vaikus mokyti šiose programose:
 "Robis" 4-16 mėn. kūdikiai;
 "Mažyliai ir muzika" 1,5-4 metų vaikai;
 "Muzikos šalis" (klavišiniai instrumentai) 4-6 metų vaikai.

Registruokitės į nemokamas demonstracines pamokas adresu:
www.muzikosmokykla.lt, tel. (8-610) 47945.

Baltakio įpėdinis aplankė tėvoniją

Edmundas Putrimas išsiskubino į Šiluvą krikštyti garsiojo krepšininko Jono Valančiūno ir jo žmonos Eglės pirmagimio.

2 psl.

Padėjo žvejyboje – padės ir statyboje

Alvydas JANICKAS, aktyvus anykštėnas: „...jei baudos už pastatų nepriežiūrą būtų koks tūkstantis ar trys tūkstančiai eurų, tada pamatytume, kaip greitai reikalai pajudėtų“.

3 psl.

Atidengė stogastulpį pirmajam knygnešiui

Pirmasis juostininkiečių susitikimas įvyko daugiau nei prieš šimtą metų...

4 psl.

Šiupinys

Direktorės. Konkursus laimėjusios naujosios A.Baranausko pagrindinės mokyklos ir A.Vienolio progimnazijos direktorės Dalia Kugienė ir Jurgita Baniėnė mokykloms vadovauti pradės tik rugsėjo 7-ąją. Per rugsėjo 1-osios iškilmes oficialiais mokyklų vadovais dar bus pavaduotojai, laikinai einantys direktoriaus pareigas - Gintaras Daugėla (A.Baranausko pagrindinė) ir Egidijus Šilaika (A.Vienolio progimnazija).

Svečiai. Šešios rajono mokyklos rugsėjo 1-ąją sulauks rajono vadovų dėmesio. Meras Kęstutis Tubis sveikins Troškūnų ir Anykščių J.Biliūno gimnazijų bendruomenes, vicemerą Sigutis Obelevičius lankysis A.Baranausko pagrindinėje mokykloje, savivaldybės administracijos direktorė Veneta Veršulytė – A.Vienolio progimnazijoje, jos pavaduotojas Saulius Rasalas planuoja suspėti aplankyti Svėdasų gimnaziją ir Debeikių pagrindinę mokyklą.

Riteris. Anykščių rajono taryba, rugsėjo 3-ąją rinks labiausiai vietos savivaldai nusipelnusių Tarybos narį. Juo turėtų tapti vicemerą Sigutis Obelevičius, kuris turėtų būti siūlomas apdovanoti Lietuvos savivaldybių asociacijos „Auksinės krivulės“ riterio ženklu.

Konferencija. Praeitą penktadienį Anykščių savivaldybėje vyko Lietuvos politinių kalinių ir trentinių sąjungos konferencija.

Gelbėjo. Ugniagesiai gelbėjoji šeštadienį Anykščiuose talkininkavo medikams padėdami jiems patekti į 1936 metais gimusios moters butą. Panaudoję laužtuvą, ugniagesiai duris atidarė ir įleido medikus.

Miškai. Hidrometeorologai ir toliau Anykščių rajono miškų priskiria prie pavojingiausių, 5-tos miškų gaisringumo rizikos, klasės.

Riedslidės. Ignalinoje, rugpjūčio 29-30 vyko Lietuvos vasaros slidinėjimo čempionatas. Sportininkai dvi dienas varžėsi riedslidžių trasose. Susumavus dviejų dienų varžybų rezultatus jaunių grupėje nugalėjo tapo S.Adamonytė. J.Drūsų bendrojoje vyru įskaitoje užėmė 3-ąją vietą.

J.Biliūno gimnazijos stadiono rekonstrukcija truks... ketverius metus

Linus BITVINSKAS
linas.b@anyksta.lt

Iš Noriūnų Kupiškio rajone atvykusi UAB „Nodama“ technika kol kas tik griauja sovietmetį atitarnavusius metalinius sporto įrenginius ir stumdo gruntą.

Autoriaus nuotr.

3 psl.

Nuo amžinojo kryžiaus iki kalakutų

Raimondas GUOBIS

Vladislovo Tamošiūno paukštyne išaugintų kalakutų mėsa - kunigaikščių stalo vertas šventinis patiekalas.

Ten, kur platų lauką, išsitiesusį nuo Šventosios, perkirtusi iš Svėdasų Anykščių link vedanti plento juosta leidžiasi į slėnį, kur mėlynuoja stambiomis žuvimis turtingas tvenkinys, kairėje baltais mūrais ir dailiai dažytais medinukėmis trobomis išsistatęs didžiulis Leliūnų kaimas. Gyventojus surašant 1923 - iais buvę 33 sodybos su 179 sodiečiais, dabar kiemų beveik šimtas, o žmonių jau daugiau nei trys šimtai. Bet ir sena, ir nauja čia puikai gyvena ir dera.

5 psl.

Padėjo žvejyboje – padės ir statyboje

Anykščiuose – tiesiog skandalinga situacija: prieš savaitę ant šaligatviu ėjusios moters tik per plauką nenukrito plytų luitas. Nuo pastato Vilniaus g.22 sienos, beveik miesto centre, atitrūkusios plytos pažiuro moteriai prie kojų. Įdomiausia, kad žmonės apie šią problemą kalba seniai, internetiniame naujienų portale www.anyksta.lt jau daugiau nei prieš du mėnesius buvo įdėta žinia apie pavojų pračiams keliantį pastatą, tačiau situacija niekuo nepasikeitė. „Anykštą“ Anykščių savivaldybėje tikino, kad pastatas yra privatus, jo savininkai buvo kviešti atvykti į savivaldybę dėl šio pastato, bet atvykti jie nesiteikė, dėl neprižiūrėto pastato jiems surašytas ne vienas aktas. Tik „Anykštai“ kreipusis asmeniškai į „Norfos“ direktorę, pastatas pagaliau buvo bent jau aptvertas „Stop“ juosta.

Kaip vertinate situaciją, jog bet kada miesto centre ant galvos gali užkristi plyta? Ar atsakingos institucijos tinkamai atlieka savo darbą? Ar sankcijos neprižiūrėto pastatų savininkams yra pakankamos?

Kas tas aktas?

Alvydas JANICKAS, aktyvus anykštėnas:

„Reikia labai džiaugtis, kad viskas pasibaigė labai laimingai. Bet išvelgiu ir teigiamus poslinkius – žmonės ima nebetylėti, kalba, formuojasi pilietinė pozicija. Ačiū Dievui, kad pilietinė pozicija atsiranda.

Tokių pastatų, kurie gali kelti pavojų, yra daugiau. Baudos per

mažos, sankcijos per švelnios. Tačiau, jei baudos už pastatų nepriežiūrą būtų koks tūkstantis ar trys tūkstančiai eurų, tada pamatykite, kaip greitai reikalai pajudėtų. Tai pati veiksmingiausia priemonė. Juolab, kad tokie pastatai dažniausiai priklauso ne kokiems socialiai remiamiems žmonėms, o verslo įmonėms ar jų grupėms. Verslininkai labai greitai sujuda, kai reikia mokėti baudas iš savo kišenės. Esu žvejys ir matau, kaip viskas pasikeitė į gerąją pusę, kai padidino baudas už brakonieriavimą.

Surašomi aktai? – O kas tas aktas? – visiškai nulis, jų gali surašyti ir penkiasdešimt. Ką tai pakeis?

Kitas dalykas ko reikėtų imtis – viešinti per žiniasklaidą, kad visuomenė matytų, kas tų neprižiūrėto pastatų savininkai, gal net galėtų būti rubrikos, kaip yra su neblaiviais vairuotojais. Manau, kad tai labai greitai duotų efektą, pasiturintys žmonės labai jautriai žiūri į viešinimą“.

Gal reikia keisti valdininkus?

Zenonas MAMENIŠKIS, šaulys, aktyvus anykštėnas:

„Pastatai savininkus turi, o įvairių komisijų, kurios turi kontroliuoti, prikurtą daugybė. Tos komisijos ir valdininkai turėtų dirbti savo darbą. Manau įstatymai palieka pakankamai plačias galimybes veikti, bet jei savininkai visiškai nereaguoja, tai reikia jiems skirti baudas. Tačiau, visų pirma, atsakingi už priežiūrą turi atlikti savo darbą, o jei to nesugeba padaryti – gal laikas juos keisti? Pavyzdžiui, jei policininkas nematys, kas vyksta gatvėse ir nereaguos – ar jis bus geras policininkas? Ar jis galės toliau dirbti?“

Iniciatyvos gali imtis ir savivaldybė

Sergejus JOVAIŠA, Seimo narys:

„Gerai vadovai yra tie, kurie numato galimas neigiamas pasekmes ir užkerta joms kelią. Be abejo, visi tokių pastatų ar kitokių įrengimų savininkai taip pat turi būti pilietiškai motyvuoti, kad jų valdomas objektas nekeltų pavojaus aplinkiniams.

Matome dvi problemas. Visų pirma – gal nenumatymas, antra – pačių, kurie valdo tą turta, savininkų aplaidumas. Aš ir dabar, net privačiojo valdoj, matau tokių pavojingų objektų, kurie kelia pavojų, jei jie bus netinkamai užkliudyti ar tiesiog kai ateis laikas, kai jie savaime grius ir padarys žalą.

Kai paminėjau vadovus, turėjau omeny ir savivaldybės atsakomybę. Kita vertus, šiek tiek juos ginant, galiu pasakyti, kad visko nesužiūrėsi. Tačiau centrinės vietas bent jau apeiti, sąžiningai patikrinti ir žinoti, kad ten nieko neatsitiks, būtų pravartu. Reikėtų retkarčiais pažiūrėti kur kokie šaligatviai pavojingai išklupę ar kokios duobės atsiranda.

Be abejo, labai norėtusi, kad ir gyventojai savo skundais aktyvuotų savivaldybę – gyventojai turi daugiau galimybių pamatyti kiekvieną smulkmeną. Tada, po kreipimosi, savivaldybė turėtų nedelsiant imtis priemonių ir ištaisyti esamą situaciją.

Kokius svetus turi savivaldybė? – Jei yra labai pavojinga situacija, gali kviešti savivaldybės įstaigų (pavyzdžiui, komunalinio

ar vandens ūkio) specialistus, kad jie imtųsi ir sutvarkytų net nežiūrint į tai ar reaguoja savininkai, ar ne. Kai yra tikrai aiški grėsmė, ne popieriais ir reidais reikia žaisti, o imtis veiksmų. Po to gal būtų pateikti savininkui tam tikrą sąskaitą už atliktą darbą, jei savininkai nereaguoja tinkamai, jei neįdėda pastangų, kad tokių pavojingų situacijų neliktų.

Matyt, tai ir yra tas atvejis, kai matome per daug atsainumo valstybėje tiek iš vadovų, tiek iš savininkų pusės.

Gerus darbus reikia daryti ne tada kai pirštu parodo, bet jei ir pirštu parodžius, kad kelia grėsmę aplinkiniams – jau būtų nusikalstama, jei nesureaguojai. O kas po to ieškos kaltų, jei įvyks kokia nelaimė? Juk prie to pastato (Vilniaus g.22) vaikšto įvairūs žmonės, kas sustoja pavėsyje, kas pastovi. Ir apskritai, turėtų būti griežtesnis valstybės požiūris į apliestus statinius, o ypač tose vietose, kur nepuošia miesto. Tiesiog manau, kad iš pradžių turėtų būti išpėjimas, po to baudos. Net jei iš viso nereaguoja, turėtų būti galima nugriauti, o sumokėti už darbus turėtų statinio savininkas. Tačiau pas mus vis dar yra požiūris „ne mano daržas, ne mano pupos“.

Kai kurias smulkmenas gali padaryti ir patys gyventojai. Prisiminiau, kaip man Vokietijoje teko spręsti vieną problemą: karštą vasaros dieną, privačiojo teritorijoje prie namo, buvo paliktas vilkšunis. Jis duso nuo karščio, neturėjo vandens. Aš perlipau per tvorą, atnešiau jam vandens, padėjau, jis atsigėrė. Šuo buvo pririštas prie grandinės ir negalėjo pasitraukti nuo saulės, tai nuvedžiau jį į šešėlį. Pamatė kaimynė šuns savininkė, tai išgirdau piktų žodžių, kad kišuosi ne į savo reikalus, bet buvau pasikaustęs ir kontratakavau atgal, kad pranešiu gyvūnų apsaugos draugijai. Tada savininkės tonas sušvelnėjo“.

-ANYKŠTA

J.Biliūno gimnazijos stadiono rekonstrukcija truks... ketverius metus

(Atkelta iš 1 p.)

Prieš pat naujuosius mokslo metus prasidėjo Anykščių J.Biliūno gimnazijos stadiono rekonstrukcijos darbai. Panašu, kad gimnazistai neturės kur bėgioti ne tik šiemet, bet ir kur kas ilgesnį laiką. Rugsėjo 12 dieną buvo sudaryta sutartis su Vilniuje esančia firma UAB „ROLANA“, kuri šiemet už beveik 230 tūkstančių eurų tvarkys visą J.Biliūno gimnazijos aikštyną. Jau išgriautos sovietmetį statytos metalinės stadiono konstrukcijos, stumdomas gruntas, iš žemės ištrauktos automobilių padangos. „Mere, mus jau „pielavoja“ dėl stadiono“, - susitikime su švietimo darbuotojais skundėsi biliūniečiai. „Tegu sako kas ką nori, o darbai turi vykti“, - sakė meras Kęstutis Tubis.

O renovacija numatyta išpūdinga. Iš viso bus tvarkomas 34

744 kvadratinį metrų J.Biliūno gimnazijos aikštyno plotas, iš jo bendras dangų plotas sudarys 9 158 kv. m. Bėgimo takelių ilgis - 333,30 m, dirbtinės futbolo aikštės dangos plotas - 5 068,00 kv. m. Bus įrengtos krepšinio aikštelė, lauko teniso - tinklinio aikštelė (plotas - 648,00 kv. m). O pats aikštynas bus aptvertas 2,6 metro aukščio ir 546 metrų ilgio tvora. Sutarties vykdymo laikas nurodomas 48 mėnesiai.

Savivaldybės vietinio ūkio ir turto valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas Algirdas Balaišis sako, jog sutartis numatyta tokiam ilgam laikui todėl, kad darbai vyksta etapais. „Šiemet turime 230 tūkstančių eurų, už juos bus atlikti visi parengiamieji darbai, įrengtas drenažas, sudėti pagrindai dangoms“, - sakė A.Balaišis. Jis kalbėjo, jog bendra suma, reikalinga visai

rekonstrukcijai, yra 693 tūkstančiai eurų. „Tikimės pinigų gauti iš Vyriausybės, taip pat ir iš Europos Sąjungos fondų“, - sakė A.Balaišis.

Beje, pasižiūrėjus internete pati UAB „ROLANA“ skelbia, kad ji turi tik 10 darbuotojų ir 3 automobilius. Paklausus, ar tokia įmonė sugebės atlikti rekonstrukciją, A.Balaišis teigė, jog UAB „ROLANA“ vykdo jungtinę veiklą su UAB „Nodama“ iš Kupiškio – būtent jos nauja technika dabar tvarko stadioną. „Tikiuosi, viskas bus gerai ir turėsime nepalyginamai gerenį aikštyną, negu yra dabar“, - sakė A.Balaišis.

Ši rekonstrukcija dar neprasidėjusi sukėlė nemažai ginčų. Ne kartą rašėme, jog J.Biliūno gimnazijos nestandartinių išmatavimų futbolo aikštę juos nestandartinio ilgio bėgimo takai. Taip

yra todėl, kad nėra galimybių stadiono išplėsti iki standartinių ribų.

Ypač įtempti biliūniečiams buvo pernykščiai mokslo metai, kai vyko Anykščių J.Biliūno gimnazijos pastato renovacija, kurią vykdė UAB „Anrestas“. Renovacijos darbai turėjo baigtis praėjusių metų spalio mėnesį, tačiau terminas buvo pratęstas iki sausio 16 dienos. „Iš esmės buvome situacijoje, kai niekas nuo mūsų nepriklausė. Pasiekėm susitarimą, kad pamokų metu nebūtų triukšmaujama, žinoma, jeigu reikėdavo kažkur pragręžti skylę, be kurios darbai sustotų, tai darydavo ir pamokų metu. Bet kad būtume dirbę dulkėse ir triukšme, kaip kad buvo rašoma interneto komentaruose, taip tikrai nebuvo. Darbai pamokų metu vyko išorėje, o po pamokų – ir pastato viduje“, - komentavo

situaciją gimnazijos direktorė Regina Drūšenė.

Bet ir termino pratęsimas nepadėjo – tik prieš rugsėjo pradžią darbai buvo baigti. „Istorinis atvejis - UAB „Anrestas“ pagaliau baigė gimnazijos renovacijos darbus“, - sakė meras Kęstutis Tubis. Paklaustas, ar savivaldybė taikys kokias sankcijas ar reikalaus delspinigių vėlavusiai įmonei, meras teigė, jog nenuolaidžiaus. „Be jokios abejonės, taikysime tai, kas numatyta sutartyje. Kaip, beje, taikome ir visiems kitiems“, - kad nepagailės „savos“ bendrovės, teigė K.Tubis.

Renovacijos metu pastato viduje pakeista apšiltinimo sistema, elektros teikimo instaliacija, atnaujinta karšto vandentiekio sistema. Renovacijos metu apšiltinta 3794 kv.m sienų, 800 kv.m stogo, 839 kv.m grindų ir t.t.

Atidengė stogastulpį pirmajam knygnešiui

Šeštadienį Troškūnų seniūnijos Juostininkų kaime devintojo kraštiečių susitikimo proga šalia trijų jau stovinčių stogastulpių ir akmens, žyminio kaimo paminėjimo 400 metų jubilieju, atidengtas naujas skulptoriaus Aleksandro Tarabildos ažuolinis stogastulpis, galimai pirmajam Lietuvos knygnešiui.

Tradiciškai juostininkiečiai nusifotografavo bendrai susitikimo nuotraukai.

Juostininkiečių susitikimas prasidėjo tradiciškai – šv. Mišiomis Juostininkų koplytėlėje, kurias aukojo Troškūnų klebonas Saulius Filipavičius. Beje, kadangi susitikimai stengiamasi, kad vyktų kas penkerius metus, pastaruosius kartus jie sutampa su S. Filipavičiaus kunigavimo jubiliejais. Juostininkiečiai kunigą po šv. Mišių sveikino 25 metų kunigavimo Troškūnų parapijoje, kuriai priklauso ir Juostininkai, jubiliejaus proga.

Po šv. Mišių kraštiečiai rinkosi buvusios mokyklos parke, kur pa-

gerbė visus pokario metais žuvusius juostininkiečius. Pagerbimo ceremonijoje S. Filipavičius kalbėjo apie neramią padėtį pasaulyje, bet pastebėjo, kad tie, kurie bando su naikinti gyvybę, to negali padaryti, nes gyvybė galingesnė už blogį.

Beje, tradiciškai susitikime didelis dėmesys skiriamas prisiminti išėjusius kraštiečius. Šeštadienį vykusiame susitikime dalyvavo per šimtą dalyvių, bet daug labiau sukrečiamai atrodė faktas, kiek juostininkiečių mirė nuo praėjusio 2010 metais vykusio susitiki-

mo. Organizatoriai, pagerbdami per pastaruosius penkerius metus mirusius kraštiečius, ant skelbimų lentos pakabino jų pavardžių sąrašą su gimimo ir mirties datomis. Juostininkiečių, kurie nebesulaukė šio kraštiečių susitikimo, net 50.

Pagrindinis devintojo kraštiečių susitikimo akcentas – stogastulpio nuo Juostininkų kilusiam, jei ne pirmajam, kaip jį įvardino lenkų kalba rašytoje Lietuvos istorijoje istorikas J. Geniušas, tai bent jau vienam pirmųjų, knygnešiui Stanislovui Mikalojui Račiūgai-Račiukui (1841

– 1900). Stogastulpį, vaizduojantį rankose Martyno Mažvydo „Katekizmą“ laikantį angelą, atidengė, kaip pats sakė, save iš dalies juostininkiečiu laikantis skulptorius A. Tarabilda, knygnešio anūkė Bronė Rečiūgaitė – Miselienė ir pagrindinis susitikimo organizatorius Arvydas Mačionis.

Iš to, kiek juostininkiečiams pavyko surinkti duomenų apie knygnešį S.M. Račiūgą, žinoma, kad jis gyveno Juostininkų kaimynystėje Jočiūnų kaime. Knygnešys lietuviškus leidinius platino Ragu-

vos apylinkėse ir Kupiškio krašte 1869–1870 metais. Buvo vyskupo Motiejaus Valančiaus ir Tilžės katalikų dekanų Jono Zabermano ryšininkas. 1871 metais buvo suimtas, kalintas Vilniuje ir visam amžiui ištremtas į Tomsko guberniją. Tuo metu M.S. Račiūga vadinosi vienu iš savo konspiracinių pavardžių – Račiukas. Knygnešys iš tremties pabėgo, grįžo su padirbtais dokumentais ir tapo Rečiūga. Beje, ne jis vienintelis kovojo prieš caro draudimus ir valdžią – 1905 metais jo sūnus dalyvavo sukilime ir buvo pakartas Šiauliuose.

Šeštadienį vykęs susitikimas buvo devintasis. Pirmasis juostininkiečių susitikimas įvyko daugiau nei prieš šimtą metų, vėliau tradicija buvo nutrukusi iki pat 1973 metų, kol buvo atgaivino tuometinis laikraščio „Panevėžio tiesa“ redaktorius Alfonsas Dagelis ir Anykščių milicijos valdyboje dirbęs Robertas Baltušnikas. Tame susitikime dalyvavę kraštiečiai pasirašė po savotišką deklaraciją – „Priesaku jaunajai juostininkiečių kartai“. Noras, kad susitikimas netaptų tik eiliniu pasisėdėjimu prie stalo, o prisidėtų prie kaimo gražinimo ir garsinimo – pagrindinis juostininkiečių susitikimų bruožas. Pavyzdžiui, vieno iš susitikimų proga buvo pastatyta autobusų stotelė, kito proga ji buvo atnaujinta, dar vieno susitikimo metu kaimas pasipuošė skulptoriaus Aleksandro Tarabildos skaptuotais stogastulpiais (kurių lentelės šio susitikimo proga buvo atnaujintos), vėliau išleista Juostininkų kaimui ir gyventojams skirta knyga, o 2010 metais buvo atidengtas akmuo, žymintis pirmąją rašytinio Juostininkų paminėjimo datą – 1610 metus.

Beje, viena Juostininkų gatvė pavadinta Vilniaus universiteto docento Zenono Mačionio vardu. Jis, mirus A. Dageliui, iki savo mirties organizavo kraštiečių susitikimus.

Prisimenant Z. Mačionio indėlį į kaimo kultūros puoselėjimą viena iš Juostininkų gatvių buvo pavadinta jo vardu.

Pažymėtina, kad juostininkiečiai niekada neturėjo formalios bendruomenės, visi organizavimo rūpesčiai gula ant savanorių organizatorių, kurie už tai negauna jokio atlygio.

Stogastulpį Juostininkų centre atidengė knygnešio anūkė Bronė Rečiūgaitė–Miselienė, pagrindinis susitikimo organizatorius Arvydas Mačionis (kairėje) ir stogastulpio autorius Aleksandras Tarabilda.

Stogastulpį pašventino Troškūnų parapijos klebonas Saulius Filipavičius.

Autoriaus nuotr.

savaitgalio diskusija Sutarimo internautai nepasiekė...

Savaitgalį internetiniame naujienų portale www.anyksta.lt skaitytojus kvietėme diskutuoti apie maitinimą. Lajų tako lankytojai pyksta, kad Anykščiuose nėra kur pavalgyti. Miestiečiams nepatinka ir viešojo maitinimo įstaigų aptarnavimo kokybė.

Klausėme, ką mano skaitytojai - ar iš tiesų šioje sferoje mūsų mieste yra blogai? Gal paprasčiausiai Anykščių svečiai neįvertina, kad mažo miestelio kavinėms nedera taikyti tų pačių kriterijų kaip Vilniaus Gedimino prospekto restoranams?

@ **Vietinis:** „Tai kad mieste nėra kam valgyti. Pencinykai, o ir kiti taupūs žmonės valgo namie. Tai ką tos kavinės turėjo maitinti kasdien iki lajų tako šizofrenijos? Ten tik pagrabų pietus dažniausiai ruošia. O štai dabar miestelių užgriuvo alkanų išbadėjusių lietuvių desantas“...

@ **To:** „Viskas gerai su tuo maitinimu, o dėl kažkokio vieno, kuris pastoviai tik kabinėtis sugeba, nereikia net dėmesio kreipti“.

@ **Magija:** „Aptarnavimas Anykščiuose pakenčiamas. O va meniu... Picerijoje meniu nesikeitė paskuti-

nus 10 metų“.

@ **Ona:** „Yra gerų vietų mūsų Anykščiuose. Pvz. „Paukštukas pūga“ verda gerą kavą. Ten labai brangu, bet žmonių yra nuolatos. Iš-eitū turi anykštėnai pinigų ir gali sau leisti gerti kavą už 2 eurus“.

@ **Che atsakymas į Ona:** „Kava - ne maistas, alkanam karbonado neatstos“.

@ **Anykštėnė:** „Aptarnavimas geras, ir maistas normalus, tik va arba laukti kol maistas patieks - reikia daugiau nei 40 minučių, arba dienos metu nebespėja aptarnauti klientų.

Keista, kad savininkai nepasiruošę, juk ir žmonėms reikia valgyti, ir savininkam biznis“.

@ **Antanina:** „Brangu. Mano nuomone aptarnavimas ir maisto kokybė kainos neatitinka“...

@ **Svečias:** „Nuo kalbų niekas nesikeičia. Kaip nebuvo galima pavalgyti kurortiniuose Anykščiuose po dešimtos valandos vakaro, taip ir tebėra. Mokykitės iš braliukų latvių. Buvau Ciesyje. Miestelis kaip Anykščiai. Tai ten po vidurnaktį dar dirba kavinės, kuriose gausi sriubos ir visą dienos meniu. Ten naktį verda gyvenimas“.

@ **Svečiui:** „Baikit lyginti. Anykščiuose, jei laikysiu virėją po 22 valandos, jai turėsiu mokėti, o tikimybė, kad darbo dieną apie 22 valandą kažkas ateis pavalgyti sriubos, labai maža. Neapsimoka“.

@ **M:** „Viskas čia gerai. Palangoj ar Nidoje dar tiek tenka laukti“.

@ **Marija:** „Gal jau nustokit pa-

galiau dėl visko zirkti, ir tas negerai, ir anas negerai. Gyvenime matyt problemų neturit, kad tokios smulkmenos tampa katastrofa. Tai kamščiai trukdo, tai kotletas neskanus, tai žmonių mieste per daug. Nuvažiuokit į Paryžių, prie Luvro žmonės kelias valandas stovi kol patenka į vidų ir nieks jokių pretenzijų nereikia, JAV žmonės po dvi valandas kelyje praleidžia kol pasiekia darbą, ir kas? Ir nieko... Sėdėkit savo kaime, nelyskit i miestą, ir nereiks burbėt, kaip viskas blogai“.

@ **X – man:** „Visur skanu, bet namuose skaniausia“.

@ **Virtuvės šefas:** „Bus tų viešojo maitinimo įstaigų, kad tik valgytojų būtų“.

@ **Teks įprasti prie turistų:** „Iš tiesų, gero maisto Anykščiuose sunku

rasti. Sakysit - nėra gerų virėjų? O ką padarėt kad jų būtų? Ne pasiteisinimas, kad per daug žmonių, ir virtuvė nespėja. Matyt atėjo laikas turėti 2 - 3 dienos patiekalus, o ne 15 lapų menių, iš kurio vis tiek nieko negausi. Sugalvokit naujus patiekalus, salotas ir bus gerai visiems. Turistai po įdomių ekskursijų pailsės, skaniai pavalgys, o vietiniai nebloggeriai uždirbs“.

@ **Tam keliautojui:** „Ar įsivaizduoji save, skambinantį į Nidą, Zarasus, į Trakus ir bandantį susitarti dėl pietų, ar vakarienės. Kas turėtų laiko išvardinti visus patiekalus, jų kainas ir ar pats suvoki, kad būtų neįmanoma atvykti tiksliai sutartu laiku. Manau, kad esi vienas iš kavinėjų savininkų, kurie nieko nenori keisti“.

(Komentarų kalba netaisyta)
-ANYKŠTA

“Savaitgalio diskusija” portale anyksta.lt - nuolatinė portalo rubrika. Baigiantis kiekvienai darbo savaitėi kviesime skaitytojus portale anyksta.lt diskutuoti anykštėnams aktualiomis temomis, o antradieniais „Anykštoje“ spausdinsime šių diskusijų apžvalgą.

Nuo amžinojo kryžiaus iki kalakutų

Priešpaskutinėmis vasaros dienomis ant laiptų prisėdo leliūniečiai Elena ir Vytautas Milteniai. Elena iš šio kaimo atsikėlė iš Svėdasų parapijos Kušlių kaimo, o Vytautas – iš Skiemonių, Pašilių. 1958 m. susituokusiai porai nebedaug liko iki deimantinių vestuvių.

Kulinarinio paveldo puoselėtoja, geriausia šeiminkė, ūkininkė Asta Baniūnienė.

(Atkelta iš 1 p.)

Apie žemės vardus ir Braziliją

Jei nori kaimo dvasią pažinti, kečiau pirmiausia pas vietinį, čia ir gimusį, ir gyvenusį žmogų. Jis tau pasakys žemės išmintį ir paliudys laimę, į tą pačią žemę, iš kurios išaugai, ten pat ir vėl sugrįžti, grumstu pavirsti. Nors sunku čia tokių besurasti - persimaisė praeitame amžiuje žmonės, o dabar dar labiau maišosi, tad kuo toliau, vis sunkiau bus grynoliti tikriausią, leliūnių nuo pat šaknų, čia begyvenantį rasti.

Laimingas kaimas, mat tėviškės kaimų istoriją ėmėsi rašyti aktyvus Anykščių Jono Biliūno gimnazijos mokytojas Gintaras Ražanskas, kuris nepatingėjo ir į archyvus nuvažiuoti ir kas esti aplinkui palesioti, ir gyvuosius praeities bei dabarties liudininkus, vertintojus pašnektinti. Kai kas gi ir man buvo iš anksčiau žinoma. Pavyzdžiui, kad senasis 1686 m. Svėdasų dvaro priklausiusio kunigaikščiams Radviloms inventorių saugomas Mokslų akademijos bibliotekoje Vilniuje.

Tame sąrašė tolimais metais Leliūnų kaime buvo 20 valakų žemės, kurią dirbdami gyveno žmonės 27 sodybose, dūmais vadinamose. Kai kur po vieną, o kai kur ir po daugiau šeimų. Pavardės senos, bet dar ir šiandien sutinkamos - Kerpiškis, Paberalis, Uturyš, Staniulis, Meištas, Matulionis, Blaudžiūnas, Mikėnas, Rimkūnas, Dagsys, Lapė... Labai įdomūs žemių paribių, užsieniais vadinamų, vardai - Liepynė, Pareglynė, Akmena, Išmartovė, Šunyčiai, Kašavietė, Pagrundžiai, Gracė, Upiškis, Užalina, Kudriškiai, Bernišiai - tikra grožybė, lietuviškas žemėvardžių skambesys. Na, ir upeliai sraunieji neatsilieka Asiūklė, Bigulis, Akmena ir jau visai galinga, kadaise ne vieno malūno gimnas savo vandenų jėga suskusi

Aknysta. Laukai taip pat su vardais, bet šitie jau paprasti, neįkvėpiantys, nors tikrai poetiškai buvo vadinamos toli nuo kaimo „ūlyčios“ vešėjusios pievos - kaip tolima, sodžių jaunimo perteklių susiurbdavusi Brazilija.

Per kolchozus į laisvą gyvenimą

Užsimiršo palengva tie vardai, kai žmoneliai į vienkiemius bendrai naudotas žemes išsidalijo, dar labiau išsitrynė, kai sovietmetyje kolchozai susikūrė, kai iš sodybų vėl visus į gyvenvietes grūdo, galutinai nepriklausomos Lietuvos dvasią sunaikinti bandė. Nenorėjo žmonės to kolektyvinio darbo, skurdo ir neteisybės, darbo su gribštavimu sumišusio ir dar sovietine propaganda apkaišyto, apdainuoto, iškraipyto.

Benediktas Ražanskas prisiminda vėš, kaip iš jo tėvelio Vincento į kolchozą paėmė du gražiausius eržilus - Kipšą ir Sudarą - riebią kumelę, keletą raguočių, „lineiką“, gerą važį, daugelį ūkio padargų, o vasarą dar nusiplovė kolektyvas ir pačių ūkininkų iš rudens pasėtus rugius. Eržilų važinėjo pats pirmininkas rusas Smertjevas, kamaivo gyvulį be gailėsčio, kol iš to vien skūra ir kaulai tepaliko. Ką čia ir bepasakysi, juk tų kolchozų jau nebėra daugiau nei dvidešimt metų. Galima porinti apie jų pabaigą ir neteisimą turto padalijimą. Daug kas norėjo kuo didesnę kšnelį sugriebti, visai teisybę ir teisingumą pamiršę.

Ūkis, dabar jau savas, žemės gabalėlis ar platūs laukai - pragyvenimo ir prasmų šaltinis pats tikriausias. Vieni sėja javus, kiti augina bulves, melžia karves, slegia sūrius, dar kiti, kaip kad Guobužai, braškynus puikiausius įsiveisė, o štai Vladislovas Tamošiūnas visoje Lietuvoje ir net užsienyje artimajame garsus savo baltarusiškais kalakutais. Verta pasišvalgyti po jo

paukštynus, šio to paklausti apie darbą, sumanumą, žinojimą paukščių ūkio įdomybes...

„Dėl kiaulių maro žmonės susidomėjo paukščiais“ - sakė V. Tamošiūnas. - Planavau Kalėdoms užauginti 2000 kalakutų, tačiau beliko apie 700, žmonės tiesiog išmėdė juos iš manęs...“ Beje, ūkininkas laikė 2000 vištų.

Gurmanams žinoma ir pažįstama

Jei kam reikia ypatingo skonio, pagal sodietiškus, „smetoniškų“ receptus keptų pyragų, tortų, kitokių gardesnių, visi iš tolimų apylinkių kreipiasi į Astą Baniūnienę. Praverkime nors kiek jos virtuvės paslapčių duris. Kodėl, kaip? Žinoma, kaip kiekviena moteris lietuvė, dar mergaitė būdama, pamėgo virtuvėje sukinėtis, motinai valgius ruošti pagelbėti ir pati jau ką nors pagaminti. Tad savo geru būdu, puikia nuotaika, sumanumu ir beribiū noru skaniai pagaminti pačia geriausia apylinkėse šeiminkė tapo. „Valgykit, valgykit, klebone, čia pačios geriausios kelių parapijų šeiminkės keptas pyragas – „Napoleonas“, - taip tad siūliau vaišintis Petrinėse Svėdasuose viešėjusiam Pandėlio klebonui Kostui Balsiui. Ėmė, ragavo ir pripažino - iš tiesų nuostabus gardėsis, netikėtas skonis...“

Dvasinio pasaulio krislai

Rupiau tektų sodiečius pavadinti debeikičiais, mat Debeikių seniūnijai, na ir parapijai, priklauso šen ten nuo kalnelių, laukų erdvesnių matyti į dangų smingantys aukšti, smaili gotikinės šv. Jono Krikštytojo bažnyčios bokštai. Bet ne vienas jau įprato į Svėdasus važinėti sekmadieniais pasimelsti. Tai jau ir nėra didelė nuodėmė ar atsimetimas, nes

abi parapijas tas pats klebonas Vydas Juškėnas administruoja, o choristai didesnių švenčių proga vis draugėje - tai vienoje, tai kitoje bažnyčioje gieda. Giedrios, gyvenimo prasmę perprantanties moterėlės, dažniausiai Valentinės Malušienės automobiliuku rytmetį: ar rudenį, ar žiemą, ar šiltmetis - į Svėdasus sekmadieniais keliauja. Dainuoja dauguma jų ir kultūros namų liaudiškos muzikos ansamblyje. Kokios išradingos ir uolios vadovės - Irena Kuliavienė ir Vita Miškeliūnienė. Ir įvairios, solidžios jų programos, dar ir muzikantais bei nemenku jaunimo būreliu sustiprintos. Švyti prieš porą metų renovuoti kultūros namai, kur puikiausios patalpos ir linksmybėms, ir gedulo valandai užklupus. Bibliotekoje jauki tyła, Birutė Ražanskienė paslaptinai šypsosi, knygų visuomet stygius, ypač naujų, bet moka žmonės džiaugtis tuo, ką turi.

Žymesnių kraštiečių Leliūnai lyg ir neturi. Bet verta prisiminti apie dvasinį gyvenimą kalbant Matą Baniūną, ne taip senai pasimirusį, daugiau nei devyniasdešimt metų išgyvenusį pranciškona. Aukštesnio mokslo siekdamas nukeliavo net į Kretingą, į pranciškonų ordino išlaikomą gimnaziją, kur ne tik mokslo šviesa, bet ir pašaukimą surado. Baigęs teologijos studijas, pagyvenęs naujokyne Italijoje, kunigu išventintas 1940-iais toje katalikybės didybėje spinduliuojančioje šalyje - Arezzo katedroje. Besibaigiant Antrajam pasauliniam karui pasitraukė į Vokietiją, vėliau apsigyveno JAV Grecno (Meino valstija), vienuolyne tarnavo ekonomu, vėliau buvo gvardijonas, rūpinosi knygų leidyba, net 32 metus administravo Niujorke leidžiamą lietuvių katalikų laikraštį „Darbininkas“. Pasigėrėtina, kad senatvėje sugrįžo į tėvynę Lietuvą ir savo dienas baigė brolių pranciškonų brolijoje.

Amžinas kaip tikėjimas

Visai paplentėje, prie veik nežymaus Lieknos upelio, laukelio pašonėje, gal jau visą šimtmetį stūkso iš amžinos medžiagos - geležies - supintas, sukaltas koplytstulpis. Išlaikant stilistiką net kryželis su nukryžiuotuoju iš geležies parudusios. Niekas jau tiksliai nebegali pasakyti, nei kada, nei kas tą amžinybę nukalė. Autorystė buvo priskiriama nagin-gam Svėdasų kalviui Edvardui Korsakui, bet neseniai vienas devyniasdešimtmetis nuo Debeikių paporino, kad tai Meldučių kalvio, tikriausio meistro tvarinys. Tačiau tikrą tiesą jau težino Dievas.

Iš amžinos medžiagos padarytas ir amžinam Dievui skirtas pakelės koplytstulpis. Jono JUNEVIČIAUS nuotr.

tautos balsas

Vieną dieną ėjau Anykščių J. Biliūno gatve pasigrožėti pilikalniais ir gatvės pabaigoje užsukau į parduotuvę „Vojūrą“.

Prie parduotuvės mane aplenkė gal 6 metų dvi mergaitės, tikriausiai atvykusios pasisvečiuoti čia pas gimines.

Parduotuvėje mergaitės išsirikino 4 porcijas ledų ir atsistojo prie kasos susimokėti. Pasirodė, kad trūksta mergaitėms kelių pi-

nigėlių. Netoliese prie kasininkės buvo ir parduotuvės savininkė Onutė Grumbinienė. Išgirdusi, kad mergaitėms trūksta šiek tiek

pinigų, nuskubėjo į savo kabinetą ir už jas tuos centus sumokėjo. Mergaitės labai apsidžiaugė.

Anykščiuose dar yra gerų žmonių, tokių kaip O. Grumbinienė.

Virgilijus P.

Anykščiuose dar yra gerų žmonių

Netiria...

sios neužrakintos ir per jas kažkas įėjęs į namus iš spintos pavogė 550 eurų. Kad į namus kažkas buvo įe-

jęs, matė ir kaimynė.

Parašiau pareiškimą policijai, tačiau man atrodė, kad jie šios vagystės netiria. Nebuvo apie vagystę pranešta ir policijos įvykių

suvestinėje, arba aš nepastebėjau.

Juozas BALAIŠIS,
 Anykščių miesto Taikos g.
 gyventojas

Savo nuomonę išsakykite paskambinę į „Anykštą“ (8-381) 5-82-46,

